

وهزارهتی خویندنی باآو توپژینهوهی زانستی

زانکۆی سه‌لاحه‌ددین - هه‌ولێر

کۆلیژی په‌روه‌رده‌ی بنه‌ره‌تی

به‌شی ماتماتیک

به‌ریوه‌بردن و سه‌ره‌په‌رشتیاری

وانه‌ی 2

ماموستا بابه‌ت

ئه‌ژین سردار محمد

2024-2023

چەند پېناسەيەكى بەرئوہ بردن بە پىٰى بۆچوونى زانايان :

1. زانا فریدیک تایلور:

► پىٰى وايە كە بەرئوہ بردن لە رېگەى تاكە كەسيەوہ ھەئدە سوورينریت ئەكەش بە دئنيابوونەوہ ئەوہى كە ھەرتاكيكى ستافەكەى بە باشترین شيوازو رېگا ئەركەكانى خۆى جيپە جى دەكات.

زانا هنری فایۆل:

➔ پی ی وایه که به ریوه بردن کاریکه پیوستی به پیشبینی کردن و پلان دانان و ریځخستن و دهرکردنی فهران هه ماهه نگی و چاودیریکردن ده بیټ به و ئاما نجه ی که به ریوه بردنه که باشتین ئاما نجی ده بیټ.

زانا بیرنارد:

➔ پی ی وایه به ریوه بردن هه موو ئه و کاروچالاکیانه ده گریته وه که به ریوه به ریځ پیی هه ئده ستیت له ماوه ی کارکردنی پیشه که یدا.

دهتوانين پیناسه یه کی ته وای به ریوه بردن بکه یین :

- **به ریوه بردن :** هونه ریکه که که سانیک پی ی هه لده ستیت له گهل بوونی تواناو به هر هیه کی تاییه تی بو را په راندنی ئه م کاره .
- **به ریوه بردن :** بریتیه له ریڅخستن و دیاریکردنی توانا مرؤییه کان و توانا ماددیه کان بو به دیهینانی ئاما نجیکی دیاریکراو .

گرینگی بەرپۆەبردن

بەرپۆەبردن گرینگی زۆری ھەییە بۆ دەزگا ھیچ دەزگایەك ناتوانی دروست بیٔ، گەشە بکات بە بی

بەرپۆەبردنیکی سەرکەوتوو، گرینگی بەرپۆەبردن لەم خائەلنەیی خوارەووە کورت دەکەینەووە:

1. بەرپۆەبردن گرینگە بۆ ئەنجامدانی ھەرکارێکی بە کۆمەڵ و بەرنامە بۆ دارپۆژراو .
2. بەرپۆەبردن بەکاردیٔ وەك ئامرازێکی پۆیست بۆ بەدیھێنانی ئامانجەکانی دامەزراوەکان.
3. پڕۆسەیی گەشەکردنی دامەزراوەو دەزگاگان و بەردەوام بوونیان بە بەرپۆەبردنی باش دابنی دەکریت.
4. بە تویژینەووە دەرکەوتوووە سەرنەکەوتنی دەزگا و دامەزراوەکان بە ھۆی گرینگی نەدانیان بە بەرپۆەبردنەووە.
5. ھەرچەندە گرینگی بدیٔت بە بەرپۆەبردن ئەوئەندە بەرھەمھێنانی دەزگا و دامەزراوەکان بەرز دەبیٔتەووە .

بهريوه بردني په روه ردهيي (الاداره التريويه) :

▶ چه ميكي فراوانه تنها په يوه ست نيه به لايه ني بهريوه بردني ناسايي , به لكو
گريدراوه به سيسته مي فيركاري و سه رجه م لايه نه كاني په يوه نديدار به **قوتابي**
و ده زگاي بهريوه بردن و فيركردن و پروگرام و نامانجه كان و ريگاكاني
وانه وو تنه وه و سه رپه رشتي كردن و چالاكيه كاني قوتابخانه و په يوه ندييه كان
له گه ل ژينگه ي ده ورو به ردا .

به ریوہ بردنی قوتابخانہ یی (الإدارة المدرسیہ) :

► بریتی یه له هه موو ئه و کردارانہ ی که کارمہ ندانی قوتابخانہ که هه ریہ که یان به پی ی بهرپرسیارہ تی خو ی ئه نجامی دہدات و هه ئی دہسہ نگینی به شیوہ یہ ک که به ریوہ بردنی قوتابخانہ یی وا له ماموستایان دہکات که هان بدرین کارہکانیان به شیوہ یہ کی باش

به رامبہر قوتابیان ئه نجامی بدن ئه و ہش له ریگای به دست هینانی

نمرہ ی قوتابیان و هه ئسو کہ وتی که سایہ تیہ کان.

نهرکه کانی به ریوه بردنی قوتا بخانه یی

1. پلان دانان (التخطيط)
2. ریځستن (التنظیم)
3. هه ماهه نگی (التنسيق)
4. ناراسته کردن (التوجيه)
5. چاودیری کردن و به دوا دا چوون (المتابعة)
6. هه لسه نگاندن (التقويم)

پلان دانان:

➔ پلان دانان داده‌نریت به یه‌کیک له پیکهاته هه‌ره گرینگه‌کانی به‌ریوه‌بردنی قوتابخانه‌یی به بی بوونی پلان هیچ کاریکی دیاریکراو ناتوانرین جی به جی بکریت به شیوه‌یه‌ک که پلان دانان ریکخستنی چهند خالیکی دیاریکراوه بو باشترکردنی به‌ریوه‌بردن که خوی ده‌بینیتته‌وه له بریاردان که په‌یوه‌سته به باشبوونی کاره‌کان له داها‌توودا وه‌دیاریکردنی هه‌موو نه‌و پیداو‌یستیانه‌ی که خوی ده‌گریتته‌وه له توانا مرو‌بیه‌کان و ماددیه‌کان که پیو‌یسته بو جی به جی کردنی هه‌ر کاریک.

لەم پوانگە یەو دەتوانین پیکهاتە ی پلان دانان دا بەش بکەین بۆ:

- أ- **دەست نیشان کردنی ئەو ئاما نجهی** که دەمانەوێت تاوەکو پلانه که ی لە سەر رێک بخەین.
- ب- **دیاری کردنی سیاسەتیەک که هەرتاکیکی ستافه که** به شیوه یه کی ههستکردن به بهرپرسیاریتی بتوانریت کاره که ی خۆی تهواو بکات.
- ت- **پیشبینی** کردن بۆ حاله تیەک که رهنگه له داها توودا به پی ی پیووستی کاره که توانا مادی و مرۆبیه کان گۆرانکاریان به سەردابهی نریت ئەمەش بهو ئاما نجهی که له کاته پیووسته کان هاوسهنگی دامهزراوه که تیەک نه چیت.
- پ- **بریاردان** له سەر هه ندیك ههنگاوری و شوین به تیرو تهسه لی بۆ ئەوه ی بتوانریت له کاره جوړاو جوړه کان جی به جی بکریت.
- ج- **دانانی بهرنامه یه کی کاتی گونجاو** گونجاو که بگونجیت له گه ل ئەو کاته ی که بریاره پلانه که ی تییدا جی به جی بکریت.

ریځستن:

- مه به ست له ریځستن بریتی یه له **دابه شکردنی کاته** جیاوازه کان به سهر کارمه ندانی نه و دامه زراوه یه ههریه که یان به پی ی پسروری خوی وهه ریه ک له و کارمه ندانه ش نهرک و مافی دیاریکراوی ده بیټ به شیوه یه ک بگونه جیت له گه ئی و **به که مترین تیچون و ئاستیکی** به **به رزو باش** وه ریځستنی له بواری به ریوه بردنی قوتا بخانه دا.

لەم خالانەى خوارەو دەتوانىن رىڭخستن بە باشتىن شىۋە بخەينە

روو:

أ- لىكۆلئىنە وەيەكى وورد لە بارەى قوتا بخانەكە و ھەموو پىداوئىسنىەكانى ناوخۆو دەرەكى.

ب- ديارىكردنى پىداوئىستىە ماددى و مرؤبىيەكان كە خۆى دەبىنىتتەو ھە ئامرازو ئامىرى ديارىكراو بۆ قوتا بخانەكە.

ت- دابەش كردنى بەر پرسىارەتتەكان بە شىۋەيەكى باش بەسەر ئەو كەسانەى كە بەكارەكانىان ھە ئدەستن و ھە لەگەل چالاک كردنى چۆنىەتى كارى مامۆستاكان بۆ بەرپۆەبردنى كارەكانىان و وەبەدبەينانى ئامانجە ديارىكراو ھەكانى قوتا بخانەكە .

هه ماهه نگی : ریکه وتن

➤ ریکه وتن له به ریوه بردنی قوتا بخانه دا پیوستی به چالاکیه کی باشی
ئه ندامه کانی ده بیته به شیوه یه ک که به ریه ک که وتن له به ریوه بردنی کاره کان
روونه دات که بیته هوی دروست بوونی کیشه ی گه وره له نیوان ئه ندامانی
قوتا بخانه دا چونکه ئه م کیشه نه کاریگه ری ده بیته له سه ر روون نه بوونه وه ی
ئاما نجه کان که به ره ره کانییه کی زور دروست ده کات له هه ست کردن به
به ره پر سیاره تیه کان که ئه وه ش ده بیته هوی را کردن له کاره کان.

ئاراسته کردن:

➔ ئاراسته کردن به چوارهمین پیکهاتهی قوتابخانه داده نریت که په یوهندی هه یه به ئاراسته کردنی رینماییه کان بو قوتابیان و ماموستایان و ستافی قوتابخانه به گشتی که ئەمەش خۆی دەبینیتەوه له:

أ- یهك رای:

➔ مه بهست له مه کاریگهری ئاراسته کانه له هه موو ئەو رینماییهانی که ده رده چیت و مه رج نیه پیکهاتبن له یهك رینماییه به لام ده کریت بووتریت هه موو ئەو رینماییهانی که سه ر به یهك سه رچاوهن.

ب- سه ر په رشتیکردنی راسته وخو:

➔ مه بهست له مه ده رکه وتنی باشتر و کاریگه رتری رینماییه کانه له نیوان سه ر کرده و ئەو که سه ی کاره که ده کات.

ج- هه ئېژاردنی شیواز؛

➔ له سهر به ریوه بهری قوتابخانه پیویسته که باشتین شیوازی
ناراسته کردن هه ئېژیریت که زیاتر بگونجی له گه ل تاکه کانی ده ورو بهری
بوئه وهی ئاما نجه کان به شیوه یه کی باش بهینریتته دی.

به دواداچوون:

➡ مه به ست له به دواداچوون قوناغی دواى تپه پوونی هه ریهك له نه ركه كانی پلان دانان و ریکه و ریکه وتن و ئاراسته کردنه که په یوه ندى هه یه به چالاکی و کاروباره ئیداریه کان که به ریوه بهری قوتا بخانه پی ی هه لده ستیت بو **به دیهینانی ئاما نجیکی** باشی به دواداچوون، پیویسته ئه م چند خالهی خواره وه دیاری بگریت:

أ- **به ناگابونیکی باش** له به ریوه بردندا بو هه ریهك له به ریوه به رو ماموستاو قوتابی و ستافی قوتا بخانه به گشتی.

ب- **به ردهوام بوونی په یوه ندى کردن له نیوان دیاری کردن لایه نی لاوازو به هیزی** به ریوه بردنه کانی تاوه کو کیشه کان دیاری بگریل و چاره سهری باشیان بو بدوزیتته وه.

ت- **گونجانندی بارودوخیکی** باش بو کار کردن به شیوه یهك که هاوبه شی بیت و سوود له شاره زاییه جیاوازه کان وه بگریت.

پ- **ئه نجامدانی کو بوونه وهی به رفراوان** بو بریاردان و ئالوگور کردن بیرورا که سوودی هه بیت بو قوتا بخانه که.

هه ئسه نگاندن :

➤ به يه كيك له پيكهاته گرینگه كانی به ریوه بردن داده نریت كه له و ریگه یه وه ده توانریت به ناسانی ئاما نجه كانی به ریوه بردنیکی باش بهینریتته دی یان به هویه وه خاله به هیزو و لاوازه كان درده كه ویت.

➤ گرینگترین بواره كانی یان ئهركه كانی هه ئسه نگاندن پيك هاتوو له :

1. قوتابیان به گویره ی بریاره كانی وه زارته هه ئده سه نگینریت و ته نها پشت به لایه نی خویندن نابه ستیت.
2. هه ئسه نگاندنی په یوه ندی نیوان كومه لگا و قوتا بخانه بو زانینی نه و خزمه ته ی كه قوتا بخانه پیشكه شی كومه لگای دهكات وه نه و یارمه تیانه ی كه كومه لگا پیشكه شی قوتا بخانه دهكات ، بو به دیهینانی ئاما نجه په روه ردیی و زانسته یه كان.
3. هه ئسه نگاندنی بینای قوتا بخانه له رووی چۆنیه تی و نه و ئامیرو ئامرازانه ی كه به هویه وه كرداری فیركردن به ریوه ده چیت.
4. هه ئسه نگاندنی چۆنیه تی وانه ووتنه وه ی ماموستایان وه قبولكردنی پیشه ی ماموستایه تی وه تواناكانی بو به دیهینانی ئاما نجی فیركردن به پی ی گه شه كردنی قوتابیه كانیان.
5. هه ئسه نگاندنی پرؤگرامی قوتا بخانه له رووی ناوه رپوكی بابه ته كان و رپكخستن و جی به جی كردنی.